

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

МІКРОЕКОНОМІКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітній рівень перший	бакалаврський
Освітньо-професійна програма	««Project менеджмент»»
Вид дисципліни	базова (обов'язкова)
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

**Івано-Франківськ
2023**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування
Протокол № 7 від 26 січня 2023 р.

Розробник:

Івашків Т.С., к.е.н., доц. управління та адміністрування

Контактний телефон викладача	+38 (0342) 77 18 45
e-mail	taras.ivashkiv@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра управління та адміністрування
Посилання на сайт УКД	https://ukd.edu.ua

**Лист оновлення та перезатвердження силябусу
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2022/2023	26.01.2023	7		

ВСТУП

Мета: формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарчих рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання. Формується філософія бізнесу і прийняття економічних рішень виходячи з основних економічних законів.

Завдання. Найбільш важливими цілями курсу – скласти уявлення про те, що успіх будь-якого бізнесу залежить не тільки від наявності стартового капіталу й підприємницького хисту, а й від знання закономірностей функціонування економічних макросистем у різних ринкових ситуаціях й вміння їх ефективно застосовувати.

Для успішного оволодіння курсом недостатньо механічного запам'ятовування певного обсягу інформації. Необхідно творчо осмислювати явища, що вивчаються. Набуті знання мають стати складовою загальної культури спеціаліста, громадянина.

Предмет. Розглядаючи структуру сучасної економічної теорії, варто зазначити, що сутнісним видом теоретичного аналізу займається переважно політична економія, а теорія функціонального аналізу представлена макроекономікою. Мікроекономіка вивчає поведінку та механізм прийняття рішень окремими економічними суб'єктами – мікросистемами (індивідами, домашніми господарствами, підприємствами, організаціями), що прагнуть досягти мсти за наявних обмежених ресурсів, для яких, до того ж, можна знайти альтернативне використання.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. У результаті вивчення курсу студент, слухач повинен знати:

- універсальній інструментарій для вивчення поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах і методи її оптимізації;
- основи функціонування ринкового механізму з точки зору окремого суб'єкту економічних відносин;
- принципи раціональної поведінки мікросистем на ринках;
- термінологію та основні засоби мікроекономічного аналізу;

вміти:

- застосовувати прийоми мікроекономічних досліджень для аналізу ефективності функціонування самостійних господарських систем;
- самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки, пов'язані з обґрунтуванням раціональної поведінки мікросистеми.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2	
Семестр	3	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14 год.
	семінари, практичні	16 год.
	лабораторні	-
Самостійна робота	30 год.	
Форма підсумкового контролю	екзамен, 30 год.	

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
	Економіка підприємства
Історія економічних вчень	Планування бізнесу
Економічна наука	Статистика
Основи економічної теорії	Менеджмент
	Маркетинг
	Бухгалтерський облік
	Фінанси

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно стандарту вищої освіти 073 «Менеджмент» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затвердженого наказом МОН України №1166 від 29.10.2018 року)

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПР03. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	
ЗК 10	Здатність і уміння проводити досліджень на відповідному рівні	
ЗК 11	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	
СК 2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, спів ставляти їх з факторами зовнішнього та внутрішнього середовища.	
СК 3	Здатність визначати перспективи розвитку організації.	
СК 4	Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.	
СК5	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту	
СК12	Здатність аналізувати та структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення	

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій студентам за індивідуальним графіком навчання. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять. Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес. Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання декана.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практичні (виконання практичних завдань під час занять та розв'язування практичних завдань на комп'ютерах);
- за видами занять: лекції ; практичні заняття (індивідуальні та групові вправи);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: завдання щодо використання програми Excel, моделі різних форматів професійних ситуацій;
- за видами контролю: поточний контроль (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль); підсумковий контроль (екзамен у формі комп'ютерного тестування).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів III курсу за освітньою програмою 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок;
60–67 балів	E	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді

0–34 бали	F	2«неприйнятно»	проблематиці теми; відсутність відповіді.
-----------	---	----------------	---

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

За результатами підсумкового контролю студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.

1. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору.
2. Предмет дисципліни мікроекономіка.
3. Методологія мікроекономіки: граничний аналіз, моделювання.

Тема 2. Попит і пропозиція. Еластичність.

1. Поняття «попит» та «пропозиція».
2. Закон попиту та пропозиції.
3. Рівновага між попитом та пропозицією.
4. Еластичність: за ціною, за доходом та перехресна.

Тема 3. Мікроекономічна модель підприємства. Витрати.

1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин.
2. Фактори виробництва. Виробнича функція.
3. Поняття випуск
4. Витрати, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення.

Тема 4. Ринок досконалої конкуренції.

1. Ознаки й умови досконалої конкуренції.
2. Попит на ринку досконалої конкуренції.
3. Максимізація прибутку на ринку досконалої конкуренції.
4. Рівновага фірми та галузі у коротко- та довготерміновому періоді.

Тема 5. Монопольний ринок.

1. Ознаки монополії.
2. Крива попиту монополіста.
3. Правило максимізації прибутку монополіста.
4. Цінова дискримінація.

Тема 6. Олігополія та монополістичний ринок.

1. Поняття монополістичного ринку та олігополії.
2. Ефективність олігополії та ринку монополістичної конкуренції.
3. Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією.

Тема 7. Антимонопольна політика

1. Необхідність антимонопольної політики.
2. Вимірювання монопольної влади.
3. Регулювання монополій.

2. Тематичний план

№ тем и	Назва теми	Кількість годин				
		вс ьо го	ау ди то рн і	ле кц ії	пр ак ти чн і	сам ост. роб ота
1	Предмет і метод мікроекономіки.	8	4	2	2	4
2	Попит і пропозиція. Еластичність.	8	4	2	2	4
3	Мікроекономічна модель підприємства. Витрати.	10	6	2	4	4
4	Ринок досконалої конкуренції.	8	4	2	2	4
5	Монопольний ринок.	10	4	2	2	6
6	Олігополія та монополістичний ринок.	8	4	2	2	4
7	Антимонопольна політика	8	4	2	2	4
	Підсумковий контроль	30				
	Кількість годин на вивчення дисципліни	90	30	14	16	30

3. Теми лекційних занять

№ п/п	№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин
1	Лекція 1	Предмет і метод мікроекономіки.	2
2	Лекція 2	Попит і пропозиція. Еластичність.	2
3	Лекція 3	Мікроекономічна модель підприємства. Витрати.	2
4	Лекції 4	Ринок досконалої конкуренції.	2
5	Лекція 5	Монопольний ринок.	2
6	Лекція 6	Олігополія та монополістичний ринок.	2
7	Лекція 7	Антимонопольна політика	2
Всього лекційних занять			14

4. Теми практичних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин
1	1	Предмет і метод мікроекономіки.	2
2	2	Попит і пропозиція. Еластичність.	2

3	3	Мікроекономічна модель підприємства. Витрати.	4
4	4	Ринок досконалої конкуренції.	2
5	5	Монопольний ринок.	2
6	6	Олігополія та монополістичний ринок.	2
7	7	Антимонопольна політика	2
Всього практичних занять			16

5. Самостійна робота

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.	1. Матриця ринкових форм. 2. Основні характеристики (ознаки) ринків досконалої та недосконалої конкуренції.	4	1, 12, 13, 15
Тема 2. Попит і пропозиція. Еластичність.	1. Взаємозв'язок між ціною та валовим вигоном за різної еластичності. 2. Методика обчислення коефіцієнта еластичності попиту за доходом, параметри його значень для «нормальних» та «неякісних» товарів. 3. Практичне використання концепції «перехресної» еластичності попиту для обґрунтування цінової політики продавців (виробників) взаємозв'язаних товарів.	4	1, 4, 12
Тема 3. . Мікроекономічна модель підприємства. Витрати.	1. Мотивація поведінки підприємства. 2. Поняття адаптивності, гнучкості та гомеостатичності у виробничо-ринковій системі. 3. Концепції прибутку. Сукупний, середній та граничний прибуток.	4	1, 12, 13
Тема 4. Ринок досконалої конкуренції.	1. Максимізаційно-мінімізаційні цілі підприємства у короткотерміновому періоді. 2. Варіанти і комбінації попиту та пропозиції: множинність рівноваги. 3. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.	4	1, 4, 12, 13
Тема 5. Монопольний ринок.	1. Свідоме створення та підтримування вхідних бар'єрів монополістом. 2. Досягнення та утримання ринкової влади монополістом у тривалому періоді.	6	1, 12, 15

Тема 6. Олігополія та монополістичний ринок.	1. Модель Курно: договірна й конкурентна рівновага. 2. Інтерпретації дуополії – моделі Бертрана, Еджворта, Штакельберга. 3. Олігополія з погляду теорії ігор.	4	1, 4, 12, 15
Тема 7. Антимонопольна політика	1. Проблеми природних монополій. 2. Антимонопольне законодавство.	4	1, 4, 15
Разом самостійної роботи студентів		30	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ навчальної дисципліни «МАКРОЕКОНОМІКА» для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет мікроекономіки. Блага, обмеженість ресурсів та проблема вибору.
2. Крива виробничих можливостей, альтернативна вартість та економічна ефективність.
3. Поняття економічної моделі. Нормативний і позитивний аналіз.
4. Попит. Величина попиту та його фактори. Закон попиту .
5. Пропозиція. Величина пропозиції та її фактори. Закон пропозиції.
6. Поняття рівноваги. Рівноважна ціна та рівноважний обсяг. Дефіцит і надлишок.
7. Корисність товару та її властивості. Крива байдужості, карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження.
8. Рівновага споживача , принцип рівної корисності (еквімаргінальний принцип). Розширене бюджетне обмеження.
9. Крива «дохід - споживання», крива « ціна - споживання». Нормальні та неякісні товари.
10. Антимонопольна політика. Вимірювання монополій влади та регулювання монополій.
11. Природна монополія. Правило ціноутворення на рівні середньої вартості. Антимонопольне законодавство.
12. Еластичність попиту за ціною . Фактори та методика розрахунку коефіцієнта еластичності попиту за ціною.
13. Еластичність попиту за доходом . Фактори та методика розрахунку коефіцієнта еластичності попиту за доходом.
14. Еластичний, нееластичний та унітарний попит. Абсолютно еластичний та абсолютно нееластичний попит. Зв'язок показників цінової еластичності попиту та доходу.
15. Еластичність пропозиції, фактори еластичності пропозиції та методика розрахунку.
16. Поняття перехресної еластичності. Методика розрахунку перехресної еластичності. Взаємозаміщення та взаємодоповнення.
17. Фірма як економічний агент. Ресурси і випуск. Виробнича функція.
18. Економічний зміст та структура загальних і середніх витрат. Функції витрат в короткостроковому періоді та їх взаємозалежність.
19. Заміщення факторів виробництва. Ефект масштабу.

20. Поняття та структура економічних витрат : зовнішні та внутрішні витрати. Економічний та бухгалтерський прибуток.
21. Максимізація прибутку фірми за умов повної конкуренції. Умова незбитковості та умова закриття фірми.
22. Короткострокові рівновага і пропозиція конкурентної фірми та галузі; надлишок виробника.
23. Фірма в умовах досконалої конкуренції : попит на продукцію конкурентної фірми, граничний дохід та ціна.
24. Конкурентна рівновага галузі: умови входження та виходу фірм з галузі.
25. Неповна конкуренція : монополія. Максимізація прибутку у короткостроковому періоді.
26. Монополістична конкуренція. Короткострокова рівновага фірми в умовах монополістичної конкуренції.
27. Олігополія. Модель «ламаної кривої попиту». Ціноутворення на олігополістичному ринку.
28. Конкурентні ринки факторів виробництва. Попит фірми на працю, індивідуальна пропозиція праці.
29. Неспроможність ринку. Зовнішні ефекти. Інструменти усунення негативних наслідків зовнішніх ефектів.
30. Нерівність та розподіл доходів суспільства. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник. / за ред. Будаговської С. Київ, 2018. 518 с.
2. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Аналітична економія: принципи, проблеми і політика. Ч.2. Мікроекономіка. Львів: Просвіта, 2020. 672 с.
3. Долан Э.Дж., Линдсей Д.Е. Мікроекономіка. СПб., 1994. 405 с.
4. Дорнбуш Р., Фішер С. М. Макроекономіка. Київ, 2016. 814 с.
5. Семюелсон П., Нордгауз В. Мікроекономіка. Київ, 1997. 574 с.
6. Круш П. В. Мікроекономіка та її регулювання: Навчальний посібник. Київ, 2021. 424 с.
7. Приходько В.П., Шинкар В.А. Мікроекономіка: Навчальний посібник. Ужгород, 2014. 248 с.
8. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка. Навчальний посібник. Київ, 2019. 672 с.
9. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник. Івано-Франківськ, «Лілея-В». 2015. 348 с.
10. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка конспект лекцій. 2013. 206 с.
11. Наливайко А.П. Мікроекономіка: підручник., 2011. – 446 с.

Допоміжна:

12. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Мікроекономіка: Тести, ситуаційні завдання, практикум розв'язання: Навч. посібник. Київ, 2005. 144 с.
13. Мельник А.Ф. Мікроекономіка та мікроекономічна політика. Навчальний посібник. Київ, 2008. 699 с.

Інтернет ресурси:

1. Базилев Н.І., Гурко С.П., Базилева М.М. Мікроекономіка URL: <http://vlasnasprava.pp.ua/economy/5040-skachati-knigu-mikroyekonomika.html>
2. Туманова Е.А., Шагас Н.Л. Мікроекономіка URL: <http://vlasnasprava.pp.ua/economy/5445-skachati-knigu-mikroyekonomika-yelementy-prodvinitogo-podxoda.html>
3. Мікроекономіка: базовий електронний текст лекцій. Київ, 2017. 200 с. URL: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/microeconomics/
4. Селищев А.З. Мікроекономіка. URL: <http://www.e-knigka.org.ua/2007/11/27/mikroekonomika.html>
5. Мікроекономіка (конспект лекцій КНЕУ). URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/629/>